

# Azərbaycanın yaratdığı reallıqlar regionda çoxtəyinatlı dəhlizin əsasını qoyur



*Bölgəmizdə yeni reallıq yarandı. Bu reallığı biz yaratdıq. Azərbaycan yaratdı bu reallığı. Biz düşməni torpaqlarımızdan qovduq. Biz BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrini yerinə yetirdik. Bu qətnamələr 27 il idi ki, kağız üzərində qalırdı. Bu qətnamələr 27 il idi ki, sadəcə olaraq, bir kağız parçası idi, təkcə Ermənistan üçün yox, başqaları üçün də. Biz deyirdik ki, beynəlxalq hüquq bizim tərəfimizdədir, BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələri tələb edir, işğalçı qüvvələr torpaqlarımızdan çıxsin. Amma bunun nəticəsi olmadı. Biz beynəlxalq hüquq praktikasında və bölgəmizdə yeni reallıq yaratdıq.*

**İlham ƏLİYEV,**  
Azərbaycan Pespublikasının Prezidenti

Bölgəmizdə Azərbaycanın öz gücü ilə yaratdığı yeni reallıq nəticəsində düşmən torpaqlarımızdan qovuldu. Biz BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrini yerinə yetirmiş olduq. Bu qətnamələr 27 il ərzində guya "icra mexanizmi olmadığına görə" kağız üzərində qalırdı. Bu qətnamələr təkcə Ermənistan üçün deyil, bir çoxları başqaları üçün də 27 il idi ki, sadəcə olaraq, kağız parçası idi. Azərbaycan bütün beynəlxalq kürsülərdən bəyan edirdi ki, beynəlxalq hüquq bizim tərəfimizdədir, BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələri işğalçı qüvvələrin torpaqlarımızdan çıxmasını tələb edir. Amma bunun nəticəsi olmurdu. Nəhayət, Azərbaycan əsgərinin silahı beynəlxalq hüquq praktikasında və bölgəmizdə yeni reallıq yaratdı. Bununla da Azərbaycan özü BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrini icra etdi. Ölkəmizin ərazi bütövlüyü bərpa edildi. 30 illik işğala son qoyduq.

Prezident İlham Əliyev demişdi: "Ümid edirəm ki, biz bölgədə bu gün və gələcək üçün yeni təhlükəsizlik, yeni əməkdaşlıq formatını təşkil etdik. Bu format nədən ibarət olacaq, bunu həyat göstərər. Hər halda

biz bu yeni əməkdaşlıq formatının yaradılması üçün lazımı işləri gördük, öz torpaqlarımızdan düşməni qovduq və noyabrın 10-da imzalanmış bəyanatda göstərilən məsələlər əgər bu gün öz həllini taparsa, onda bölgəmizdə yeni əməkdaşlıq çərçivələri yaradılacaqdır".

Beləliklə, Azərbaycan 44 günlük müharibə zamanı təqribən 5 min kvadratkilometrə yaxın ərazini döyüş yolu ilə azad edib. Təxminən bir o qədər – 5 min kvadratkilometrə yaxın ərazi də sonradan sülh yolu ilə qaytarılıb. Ordumuz Vətən müharibəsində düşmən üzərində tarixi qələbə qazandıqdan və Ermənistanın 30 ildən bəri davam etmiş işğalına son qoyulduqdan sonra Prezident İlham Əliyev bu ərazilərin bərpa olunacağını, bütün şəhər və kəndlərimizin dirçəldiləcəyini bəyan etdi. Azərbaycan Prezidentinin son aylarda işğaldan azad edilmiş ərazilərimizə, eləcə də Şuşaya səfərləri zamanı yeni açılış mərasimlərində iştirak etməsi, eyni zamanda, yeni təməlqoyma tədbirlərinə qatılması göstərir ki, bu istiqamətdə işlər uğura davam edir.

(ardı 3-cü səhifədə)

**A**zərbaycan 44 günlük Vətən Müharibəsini şanlı qələbə ilə başa vuraraq, bölgədə yeni reallıq yaratdı, düşmənin başını əzərək, onu torpaqlarımızdan qovaraq yeni reallıqla barışmağa məcbur etdi. Azərbaycan lideri İlham Əliyev cəsarətlə bəyan etdi ki, bundan sonra hər kəs bu reallıqla barışacaq, məcbur olub barışacaq, necə ki, Ermənistan barışdı.

# Azərbaycanın yaratdığı reallıqlar regionda çoxtəyinatlı dəhlizin əsasını qoyur

## (əvvəli 1-ci səhifədə)

Azərbaycan, Ermənistan və Rusiya liderləri arasında imzalanmış 10 noyabr 2020-ci il tarixli üçtərəfli bəyanat təkcə regiondakı 30 illik müharibəyə son qoymadı, həm də region ölkələri üçün real əməkdaşlıq imkanları yaratdı. Bəyanatda Cənubi Qafqazda nəqliyyat əlaqələrinin bərpasını nəzərdə tutan müddəalar da yer alıb. Bu, əsasən sənədin 9-cu maddəsində nəzərdə tutulur. Həmin maddədə qeyd edilir ki, bölgədəki bütün iqtisadi və nəqliyyat əlaqələri bərpa olunmalıdır. Elə həmin maddəyə əsasən, Ermənistan Azərbaycanın qərb bölgəsi ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında Zəngəzur dəhlizi vasitəsilə nəqliyyat əlaqəsinə zəmanət verib.

Regionda nəqliyyat-kommunikasiya əlaqələrinin bərpası məsələsi keçən il yanvarın 11-də Azərbaycan, Rusiya və Ermənistan liderləri arasında keçirilmiş üçtərəfli görüşdə də ayrıca müzakirə mövzusu olub. Bu işlərin görülməsi üçün artıq Azərbaycan, Ermənistan və Rusiya baş nazirlərinin müavinləri səviyyəsində üçtərəfli işçi qrup yaradılıb. İndiyədək aparılmış müzakirələr nəticəsində dəmir və avtomobil yollarının bərpası qərara alınıb.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə Zəngəzur dəhlizinin bərpası ilə bağlı ideyanın irəli sürülməsi əməkdaşlıq və nəqliyyat əlaqələrinin yaradılması baxımından son dərəcə mühümdür. Yaranacaq əməkdaşlıq Ermənistanın özü də daxil olmaqla regiondakı bütün ölkələrin maraqlarına xidmət edir. Azərbaycan bu dəhlizin

yaradılması və nəqliyyat əlaqələrinin bərpası ilə bağlı öhdəliklərinə sadıq olduğunu dəfələrlə bəyan edib.

Ancaq Ermənistan son günlərə qədər Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı qərara gələ bilmədiyindən Azərbaycan İran ərazisindən keçməklə Naxçıvana başqa bir yol çəkmək məcburiyyəti ilə üzləşdi. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bu il martın 11-də İran İslam Respublikasının yol və şəhərsalma naziri, Azərbaycan Respublikası ilə İran İslam Respublikası arasında iqtisadi, ticarət və humanitar sahələrdə əməkdaşlıq üzrə Dövlət Komissiyasının həmsədri Rüstəm Qasiminin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edərkən də bu barədə geniş söhbət açdı. Görüşdə bölgədə yaranmış yeni reallıqların əməkdaşlıq üçün yaxşı imkanlar yaratdığı qeyd edildi. Xüsusilə nəqliyyat sahəsində imzalanmış Azərbaycan və İran hökumətləri arasında İran ərazisindən keçməklə Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonu ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında yeni kommunikasiya bağlantılarının yaradılması haqqında Anlaşma Memorandumunun önəmi vurğulandı. Bu, dostluq əlaqələrimizin təzahürü kimi dəyərləndirildi və onun imzalanmasının yeni nəqliyyat yollarının açılmasına xidmət edəcəyinə əminlik ifadə olundu. Yeni dəhlizin həm nəqliyyat, həm də elektrik enerjisi üçün önəmli bir beynəlxalq dəhliz olacağı qeyd edildi. Vurğulandı ki, bu gün Şimal-Cənub Nəqliyyat Dəhlizinin bir qolu olacaq yeni nəqliyyat yolunun işə salınması istiqamətində çox mühüm addımlar atılır və bu, həm Şərq-Qərb, həm

də Şimal-Cənub istiqamətlərində əməkdaşlıq üçün gözəl zəmin yaradacaq. Azərbaycan və İran arasında nəqliyyat sahəsində ikitərəfli əməkdaşlığın həm ölkələrimiz, həm bölgə üçün, həm də beynəlxalq səviyyədə önəmi bildirildi. Bu baxımdan aviareyslərin həyata keçirilməsinin böyük əhəmiyyət daşıdığı da vurğulandı.

Təbii ki, Azərbaycan və İran İslam Respublikası hökumətləri arasında İran ərazisindən keçməklə Azərbaycanın Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonu ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında yeni kommunikasiya bağlantılarının yaradılması haqqında Anlaşma Memorandumunun imzalanması tarixi hadisədir. Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi – Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev də bildirib ki, bu nəqliyyat-kommunikasiya layihəsi daim Azərbaycan liderinin diqqət mərkəzindədir, onun icrası ilə əlaqədar əlaqədar qurumlara tapşırıqlar verilir. Bu layihənin həyata keçirilməsi nəticəsində uzun illər ərzində Ermənistanın Naxçıvanı blokada saxlaması siyasətinə son qoyulacaq. Azərbaycanın iki regionu - Şərqi Zəngəzur ilə Naxçıvan arasında İran ərazisindən keçməklə avtomobil, dəmir yolu, enerji və rabitə bağlantısı yaradılacaq.

Qeyd etməliyik ki, layihə bütövlükdə regionun nəqliyyat-kommunikasiya mənzərəsini dəyişir, Azərbaycan, İran və Türkiyəni birləşdirərək Avrasiyada avtomobil, dəmir yolu, elektrik enerjisi xətti və rəqəmsal bağlantıların daxil olduğu yeni çoxtəyinatlı dəhlizin əsasını

qoyur. Bu layihənin reallaşması 44 günlük Vətən müharibəsi nəticəsində Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa etməsi, Prezident İlham Əliyev tərəfindən "dostluq sərhədi" adlandırılan Azərbaycan–İran sərhədinin ölkəmizə aid hissəsinə rəsmi Bakının nəzarətinin bərpası nəticəsində mümkün olub. Təbii ki, layihənin gerçəkləşməsində Azərbaycan ilə İran arasında 30 il ərzində qurulmuş dostluq, qarşılıqlı etimad və yaxın qonşuluq münasibətləri mühüm rol oynayır. Şübhə yoxdur ki, açılacaq yeni dəhliz regional əməkdaşlıq, inkişaf və xalqların rifahı, iqtisadi-ticarət əlaqələrinin genişlənməsi üçün əlverişli şərait yaradacaq.

Yeni iqtisadi dəhliz, eyni zamanda, region ölkələrində iqtisadi bazarların inkişafına kömək edəcək. Belə ki, ticarət və iqtisadi əlaqələrin artması, istehsalla yanaşı, idxal və ixrac əməliyyatlarını da təşviq edəcək. Yeni dəhliz təkcə tranzit ticarətinin deyil, həm də regional ticarətin və istehsalın inkişafına təsir edəcək. Belə ki, region ölkələrinin hər birinin ayrı-ayrı ixtisaslaşdığı məhsullar mövcuddur ki, qonşu ölkələrdə bu məhsullara tələbat var. Yeni kommunikasiyaların açılması sayəsində region ölkələri arasında ticarət dövriyyəsi arta, yüzlərlə yeni iş yeri açıla bilər. Bu mühüm dəhliz üzərində, xüsusilə də nəqliyyat və avtomobil hablarında xüsusi ticarət mərkəzlərinin, yolüstü ticarət sahələrinin inkişafı da labüd olacaq. Bunun nəticəsində isə milyardlarla gəlir əldə edən region ölkələrində rifah səviyyəsi xeyli yüksələcək.

**Paşa ƏMİRCANOV,**  
"Xalq qəzeti"